

Implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 la nivelul Comunei PANTELIMON, jud. Constanța

A. Contextul general

Corupția face indiscutabil parte dintre acele acțiuni ale omului care sunt neconvenabile pentru societate, pentru ceilalți membri ai acesteia.

În cadrul vieții de relație, a vieții sociale, conduita (acțiunea) fiecăruia este apreciată, evaluată de ceilalți membri ai societății și considerată „convenabilă”, pentru ei sau grupul social constituit după cum ea se armonizează sau vine în conflict cu acestea.

Forțele naturale care au trezit și sădit în om imperativul sociabilității, au avut darul și puterea de a inspira și determina acestuia spiritul de ordine făcându-l să înțeleagă că în cadrul grupului social, interesele și acțiunile fiecăruia trebuie să se armonizeze cu acelea ale celorlalți, că acțiunilor neconvenabile trebuie să le răspundă reacții convenabile, că existența comună, conviețuirea oamenilor în societate nu este posibilă fără ordonare căreia trebuie să i se conformeze fiecare în parte și toți laolaltă.

Corupția există din antichitate ca unul din comportamentele cele mai grave și în același timp cele mai răspândite ale funcționarilor publici. Desigur, de-a lungul secolelor, tradițiile și condițiile istorice și geografice au modificat considerabil sensibilitatea opiniei publice în ceea ce privește perceperea acestor comportamente, precum și modul în care ele sunt tratate prin reglementări legale.

Recrudescența faptelor de corupție pe plan național și internațional, necesitatea respectării drepturilor omului și transparența ce trebuie să caracterizeze activitatea funcționarilor publici au determinat inițiative, preocupări și reacții față de acest flagel.

Există diferențe importante între „corupția” așa cum este definită de legile interne și „corupția” percepută de opinia publică.

Din punct de vedere al opiniei publice actele de corupție se clasifică, astfel:

- a. corupția neagră,
- b. corupția cenușie

c. corupția albă.

Corupția neagră există atunci când actul ilicit este condamnat de opinia publică și de elitele societății și se dorește pedepsirea lui. Corupția cenușie există atunci când numai unii membri ai societății și îndeosebi elitele doresc pedepsirea actului ilicit. În fine, corupția albă este întâlnită în situația când opinia publică nu sprijină cu entuziasm încercarea de a pedepsi o formă anumită de corupție, pe care ele o găsesc tolerabilă.

Manifestările de corupție sunt influențate și de regimul politic. Astfel, regimurile permissive, tolerante, lipsite de autoritate încurajează aceste manifestări prin capacitatea redusă de a le sancționa. Se merge până acolo încât se consideră corupția „simptom al libertății constituționale”. Regimurile dictatoriale sfârșesc prin a institui corupția de la nivelurile superioare ale ierarhiei, ca efect al suprapunerii structurilor politice cu cele administrative.

În esență, corupția reprezintă un abuz de putere în scopul obținerii de avantaje materiale sau alte foloase (onoruri, titluri, publicitate, exonerare de răspundere etc). De cele mai multe ori ea nu este decât un „banal contract” (este drept ilicit) care acționează conform principiului din dreptul roman „do ut des „(îți dau ca să îmi dai”) și care se negociază și se desfășoară în condiții de clandestinitate și confidențialitate.

Economia de piață și democrația produc, așa cum se întâmplă în societățile aflate în criză, pe lângă alte fenomene secundare cu consecințe grave, și corupție. Dar criza social-economică nu generează singură, de la sine, fenomenul corupției, aceasta având cauze multiple, printre care: slăbirea autorității statale, degradarea nivelului de trai, alterarea judecății morale, lipsa unor pârguri eficiente de control, diminuarea încrederii populației în instituțiile și valorile sociale, neadaptarea legislației la condițiile economice și sociale.

Oricum, în analiza fenomenului corupției, cel puțin două cauze se disting clar și se intercondiționează reciproc. Pe de o parte, dorința individului de a se îmbogăți rapid și fără efort, iar la unii și prin orice mijloace, pe de altă parte, restricțiile de tot felul, care la rândul lor creează un teren favorabil corupției. Economia de piață adevărată înlocuiește măsurile administrative cu măsuri de politică monetară, fiscală, comercială, industrială, care formează un ansamblu coerent și permit autoreglarea mecanismelor economiei.

Corupția poate fi privită și ca fenomen social, expresie a unor manifestări de descompunere morală, de degradare spirituală sau ca fenomen juridic, care este forma cea mai gravă a corupției.

Ca urmare a incriminării sale, corupția trece limitele faptului exclusiv social devenind și un fapt juridic, generator de consecințe juridice, de răspundere penală.

Dacă nu ar exista corupția în realitatea socială, dacă nu ar produce urmări antisociale periculoase, ea nu ar fi incriminată, nu ar fi devenit fapt juridic.

În legislația noastră, spre deosebire de cea a altor state (Italia, Franța, Statele Unite ale Americii ș. a.), nu există vreun text care să prevadă o infracțiune denumită „corupție”, dar literatura juridică cuprinde în această noțiune, în sens larg, numeroasele încălcări ale legii penale din sfera relațiilor de serviciu.

Intr-un sens restrâns, faptele de corupție ce intră sub incidența legii penale sunt acelea prin care o persoană încearcă ori reușește să determine un funcționar aflat în exercițiul atribuțiilor ca, în schimbul unor foloase materiale sau altor avantaje necuvenite, să comită un act contrar legii ori îndatoririlor sale de serviciu sau să favorizeze în orice mod persoanele implicate. În mod corelativ, tot fapte de corupție sunt și actele acelor funcționari care acceptă, în schimbul unor asemenea avantaje, să aibă o astfel de comportare în cadrul serviciului.

Organizarea prevenirii corupției este o problemă de mare importanță și actualitate pe plan național și internațional, determinată de dinamica în continuă creștere a infracționalismului, de diversificarea formelor sale de manifestare și de ridicare a ponderii criminalității cu grad sporit de pericol social, care fac ca sensibilitatea și reacția publicului față de o asemenea evoluție îngrijorătoare să fie tot mai accentuată.

Corupția este cel mai mare dușman al democrației. În prevenirea și combaterea corupției există însă destule motive de optimism. O societate democratică și o economie de piață constituie cea mai bună bază pentru lupta împotriva corupției.

Dar alături de acestea trebuie să intervină și forța coercitivă a statului, manifestată prin intermediul organelor judiciare.

B. Scopul, valorile și principiile implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025

Scopurile implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 la nivelul Primăriei sunt:

- prevenirea, descoperirea și sancționarea actelor de corupție;
- identificării unor nereguli, fraude și alte activități ilicite ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene în România;
- reducerea riscurilor de corupție generate de interacțiunea directă cu funcționarii publici;
- consolidarea statutului consilierului de etică și mandatului acestuia;
- identificarea funcțiilor publice care sunt vulnerabile la corupție;
- implementarea de către instituție a măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției.

Valorile Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 la nivelul Primăriei sunt:

- transparență instituțională;
- prevenția permanentă a actelor de corupție;
- educație anticorupție a funcționarilor publici;
- monitorizarea continuă a funcțiilor cu expunere la comiterea actelor de corupție;
- cooperarea cu autoritățile statului, mediul de afaceri și societatea civilă;
- raportarea cu celeritate a oricăror suspiciuni privind săvârșirea unor fapte de corupție;
- protecția avertizorilor în interes public;
- evitarea conflictelor de interese.

Principiile implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 la nivelul Primăriei sunt:

- principiul legalității;
- principiul transparenței instituționale;
- principiul prevenirii săvârșirii unor acte de corupție;
- principiul monitorizării funcțiilor și activităților expuse la corupție;

- principiul controlului activităților ce prezintă grad mediu și ridicat de expunere la corupție;
- principiul încurajării informării legate de comiterea unor acte de corupție;
- principiul protecției avertizorilor în interes public;
- principiul cooperării cu autoritățile statului, mediul de afaceri și societatea civilă;
- principiul conștientizării și educației anticorupție;
- principiul integrității instituționale.

C. Terminologia și cadrul juridic

Terminologia aferentă implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 la nivelul Primăriei :

- incident de integritate - unul dintre următoarele evenimente privind situația unui angajat al unei autorități sau instituții publice sau al unei structuri din cadrul acestora: încetarea disciplinară a raporturilor de muncă sau de serviciu, ca urmare a săvârșirii unei abateri de la normele deontologice sau de la alte prevederi similare menite să protejeze integritatea funcției publice, inclusiv cele stabilite prin legislație secundară și terțiară, pentru care este prevăzută această sancțiune; trimiterea în judecată sau condamnarea pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei fapte legate de nerespectarea regimului interdicțiilor, incompatibilităților, conflictului de interese sau declarării averilor; rămânerea definitivă a unui act de constatare emis de către Agenția Națională de Integritate, referitor la încălcarea obligațiilor legale privind averile nejustificate, conflictul de interese sau regimul incompatibilităților);
- agenda de integritate organizațională - reprezintă ansamblul priorităților și obiectivelor instituționale asumate de conducerea entității în vederea respectării și aplicării standarde legale de integritate, în vederea promovării unui climat de integritate organizațională. Agenda de integritate organizațională jalonează liniile directoare ce vor fi avute în vedere pentru elaborarea planului de integritate;
- planul de integritate - ansamblul de măsuri identificate de conducerea instituției ca remedii pentru riscurile și vulnerabilitățile instituționale la corupție identificate. Măsurile preconizate pot viza prevenirea

corupției, inclusiv prin educarea angajaților, dar și a publicului-țintă vizat de activitatea instituției/autorității, întreprinderii publice, precum și combaterea corupției. Educarea angajaților va avea în vedere noile tendințe din domeniu, precum utilizarea intervențiilor comportamentale sau gestionarea schimbării climatului intern. Autoritățile și instituțiile publice se vor asigura că formarea profesională ce vizează integritatea va avea în vedere obiective concrete și se va realiza de o manieră sustenabilă.

- standarde legale de integritate - sunt avute în vedere acele măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției consacrate de legislația națională și reflectate în inventarul anexă la SNA.
- open contracting data standard - este procesul de transparentizare a procesului de achiziție publică și derulare a contractelor prin punerea la dispoziție a datelor deținute de autoritățile publice și implicarea publicului și mediului de afaceri în identificarea și rezolvarea problemelor în domeniu. Procesul este compus din două etape principale: deschiderea datelor și implicarea cetățenilor și mediului de afaceri. Deschiderea datelor și publicarea lor se fac după standarde recunoscute ca buna practică la nivel internațional - Open Contracting Data Standard (denumit în continuare OCDS). Deschiderea datelor nu se limitează la procesul de achiziție, ci și la faza de contractare și desfășurare a contractelor. Implicarea publicului și a mediului de afaceri aduce beneficii prin găsirea de soluții alternative, mai eficiente, în folosirea banului public, precum și la depășirea unor probleme în derularea procesului de achiziție sau derulare a contractelor. Printre beneficii ar fi important de menționat: folosirea eficientă a fondurilor publice; oferirea posibilității accesării fondurilor publice de către o plajă mai largă de participanți, reducând costurile prin creșterea competiției; oferirea posibilității creșterii calității bunurilor și serviciilor contractate din fonduri publice; prevenirea corupției; promovarea unei analize participative a datelor pentru găsirea de soluții la problemele sectorului public și ale comunităților;
- pantouflage - noțiunea vizează interdicțiile după încheierea angajării în cadrul instituțiilor publice.

Noile abordări în managementul sectorului public, împreună cu posibilitățile extinse de muncă, au schimbat relațiile serviciului public și ale sectorului privat, precum și percepția publică asupra acestor relații. Cele mai frecvente obiective ale unui sistem care abordează migrarea funcționarilor publici din sectorul public în cel privat sunt:

- 1) să se asigure că anumite informații dobândite în serviciul public nu sunt utilizate în mod abuziv;
- 2) să se asigure că exercitarea autorității de către un funcționar public nu este influențată de câștigul personal, inclusiv prin speranța sau așteptarea unei angajări viitoare și
- 3) să se asigure că accesul și contactele actualilor, precum și ale foștilor funcționari publici nu sunt utilizate pentru beneficiile nejustificate ale funcționarilor sau ale altora.

Cadrul Juridic:

- a. Codul Penal al României.
- b. Hotărârea Guvernului nr. 1.269 din 17 decembrie 2021 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia.
- c. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

D. Politica internă privind avertizarea în interes public

Integritatea publică presupune îndeplinirea cumulativă a trei condiții:

- 1) incoruptibilitatea deciziei indiferent de beneficiarul acesteia;
- 2) respectarea principiilor transparenței și al competitivității;
- 3) bună administrare în sensul economicității, eficacității și eficienței.

Pentru a aceste condiții să fie atinse cu ușurință și fără aplicarea unei liste de verificare pentru fiecare act întocmit sau decizie luată „plasele de siguranță” sunt:

- respectarea procedurilor fără derogare
- asigurarea transparenței procedurilor administrative
- evitarea practicilor preferențiale sau discriminatorii
- adoptarea soluțiilor care își ating scopul cu cel mai mic consum de resurse
- urmărirea prescripțiilor legale
- evitarea conflictului de interese
- recunoașterea limitelor și declinarea competenței

- respectarea principiilor care stau la baza legii

Avertizarea se definește prin modul de semnalare a faptelor în relație cu tipul faptelor ce pot constitui obiectul avertizării.

Modalitățile legale de protecție sunt stabilite pe două paliere procedurale și pe două realități juridice ale garantării împotriva persecuțiilor. Palierul administrativ are ca elemente de bază imposibilitatea cercetării disciplinare a avertizorului pentru fapta de avertizare de integritate, pornind de la următoarele ipoteze de lucru: - În cazul în care se începe procedura disciplinară avertizorul trebuie să își declare calitatea pentru că legea nu impune drepturi pe care persoana nu le invocă și pentru ca dreptul trebuie opus autorității pentru ca legea să poată acționa. - În cazul în care Comisia de disciplină persistă considerând că este folosirea fără drept a unor privilegii atunci legea impune procedură deschisă și transparentă, precum și răstoarnă sarcina probei prin prezumția dată avertizorului de a fi de bună credință.

Palierul judiciar (instanța de contencios sau litigii de muncă) are ca elemente de bază următoarele ipoteze de lucru:

- sarcina probei privind reaua credință rămâne a instituției și nu a avertizorului
- în cazul în care se constată că avertizorul a fost sancționat pentru actul de avertizare va constata nulitatea absolută a sancțiunii numai pe baza constatării calității de avertizor de integritate, fără a intra pe dezbateră fondului faptei sesizate, care poate face obiectul unui alt litigiu.

Principiile politicii de protecției a avertizării în interes public

1) Principiul bunei administrări

Principiul impune desfășurarea activității în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a folosirii resurselor, respectarea și grefându-se respectarea celorlalte principii care îl explicitează. Aplicarea lui presupune că reprezentanții instituției au obligația să acorde un tratament imparțial și echitabil tuturor persoanelor care se adresează acestora, cu respectarea unui termen rezonabil. O primă componentă a principiului o reprezintă transparența în desfășurarea activității instituției, care la rândul ei prezintă două laturi și anume implicarea publicului în procesul decizional, precum și accesul acestuia la informațiile de interes public. Pe de altă parte,

transparența este limitată de respectarea confidențialității datelor cu caracter personale, ca o obligație ce incumbă personalului care gestionează astfel de informații.

2) Principiul eficienței

Potrivit acestui principiu liniile de activitate trebuie elaborate astfel încât să răspundă unor nevoi obiective, existente în cadrul comunității pe care o deservește, iar aplicarea lor să se facă pe baza unor obiective bine definite, ierarhizate și a unor evaluări de impact prealabile. Aceste linii de activitate trebuie aplicate în termenul planificat, astfel cum acesta a fost stabilit pe baza evaluărilor, pentru a nu mări costurile aferente implementării lor. Eficiența presupune așadar menținerea unui raport favorabil între resursele întrebuintate și rezultatele obținute. Aplicarea acestui principiu înseamnă însă mai mult și anume: trebuie urmărit ca prin activitatea desfășurată rezultatele să fie maxime, nu doar rezonabile în raport cu resursele utilizate. Aceasta presupune un management de calitate realizat de personal bine calificat și responsabil.

3) Principiul eficacității

Aplicarea lui este strâns legată de cea a principiului eficienței și presupune utilizarea eficientă a resurselor, protejarea resurselor primăriei de utilizare inadecvată sau de pierderi, precum și identificarea și gestionarea pasivelor. La nivelul primăriei, acest lucru implică asigurarea unui grad ridicat de îndeplinire a scopurilor propuse și de soluționare a problemelor publice care le-au fost atribuite spre soluționare. Eficacitatea unei activități poate fi evaluată în funcție de gradul de îndeplinire a obiectivelor programate și de raportul dintre efectul proiectat și rezultatul efectiv al activității respective. Putem vorbi deci despre o activitate eficace atunci când obiectivele programate au fost îndeplinite astfel cum au fost concepute, cu utilizarea unui minim de resurse și la termenul prevăzut.

4) Principiul economicității

Economicitatea are ca fundament cele două principii anterioare și presupune minimizarea costului resurselor alocate pentru atingerea rezultatelor estimate ale unei activități, cu menținerea calității corespunzătoare a acestor rezultate. Acest principiu se află în interdependență cu celelalte două, iar aplicarea lor separată este imposibilă.

Din acest motiv cele trei principii sunt cunoscute și sub titulatura de „cele trei E-uri”: eficiență, eficacitate și economicitate.

5) Principiul transparenței

Legislația românească reglementează acest principiu sub mai multe: liberul acces la informațiile de interes public, transparența decizională și identificarea personalului entităților publice în raporturile cu terții. Legea instituie în sarcina entităților publice obligația de a comunica din oficiu sau la cererea informații cu privire la activitatea desfășurată, în măsura în care acestea sunt calificate ca fiind de interes public, prin dispozițiile legii.

6) Principiul legalității

În mod tradițional acest principiu se exprimă prin:

- a. îndatorirea de a respecta regulile de drept;
- b. ordonarea tuturor regulilor de drept într-un sistem unic și unitar, implicând conformitatea celor inferioare față de cele superioare;
- c. adoptarea legii de organul competent și după procedura prestabilită de Constituție. Din punct de vedere material, legalitatea presupune că toate dispozițiile pe care le ia autoritatea publică trebuie să fie date pe cale generală și impersonală și toate actele individuale ale acesteia trebuie făcute în baza și în conformitate cu dispozițiile luate anterior pe cale generală și impersonală. Pentru a asigura aplicarea eficientă a acestui principiu, activitatea legislativă trebuie să se grefeze pe o examinare temeinică a măsurilor propuse și o evaluare cât mai corectă a consecințelor aplicării lor. Pe de altă parte, obligația corelativă, aparținând destinatarilor legii – persoane fizice și juridice, de drept privat sau public – este de a respecta riguros dispozițiile legii.

7) Principiul supremației interesului public

Interesul reprezintă preocuparea unei persoane fizice sau juridice de a realiza ceva pentru satisfacerea unei necesități sau nevoi. Legislația în vigoare ia în considerare numai interesul legitim; adică acel interes care poate fi valorificat prin permisiunea legii. Legea nr. 544/2004 a contenciosului administrativ definește interesul legitim public ca fiind posibilitatea de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept fundamental care se exercită în colectiv ori, după caz, în considerarea apărării unui interes public. Această definiție are în vedere acel interes

general al colectivității care se află în legătură cu drepturile fundamentale recunoscute de lege și care se exercită în colectiv. Totodată interesul public vizează și asigurarea ordinii de drept și democrației constituționale, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare și realizarea competenței autorităților publice.

Pe de altă parte, interesul legitim privat reprezintă posibilitatea unei persoane de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept subiectiv viitor și previzibil, prefigurat. Altfel spus, existența unui interes privat este legată de un drept recunoscut de lege unei persoane pe care aceasta intenționează să îl exercite într-un viitor ca modalitate de satisfacere a unei nevoi.

8) Principiul responsabilității

Presupune în general că o persoană sau o entitate publică trebuie să explice, să justifice și să fie răspunzătoare pentru actele sale în fața autorităților administrative, legislative sau judecătorești. Responsabilitatea este un instrument pentru a asigura respectarea altor principii cum ar fi: supremația legii, transparența, imparțialitatea și egalitatea în fața legii și a unor valori ca eficiență, eficacitate, economicitate. Exercițarea responsabilă a actului de autoritate presupune angajament, respectarea legilor și a deontologie profesionale, îndeplinirea sarcinilor, precum și acceptarea și suportarea consecințelor, atunci când cerințele anterioare nu sunt îndeplinite.

Responsabilitatea presupune îndatorirea oricărei persoane care semnalează încălcări ale legii de a susține reclamația cu date sau indicii privind fapta săvârșită. Avertizorul este dator să dovedească numai deținerea unor probe sau indicii privind încălcarea legii, dovada existenței sau inexistenței faptei rămânând în sarcina organelor abilitate. Acest principiu operează în strânsă legătura cu prezumția de nevinovăție care trebuie să existe în favoarea celui împotriva căruia se face sesizarea, până la demonstrarea vinovăției acestuia.

Orice avertizor de integritate trebuie să facă sesizarea cu bunăcredință, convins fiind de veridicitatea celor semnalate. sesizările nereale și abuzive neintrând sub incidența politicii de protecție. Persoana care face sesizări nereale și abuzive va fi ea însăși răspunzătoare pentru aceasta.

9) Principiul nesancționării abuzive

Conform acestuia nu pot fi sancționate persoanele care reclamă ori sesizează încălcări ale legii, direct sau indirect, prin aplicarea unei sancțiuni inechitabile și mai severe pentru alte abateri disciplinare. Nesancționarea abuzivă trebuie corelată cu principiul bunei-credințe.

Astfel trebuie avut în vedere și faptul că nu poate fi sancționată o persoană care face o avertizare în interes public, cu bună-credință, dar care ulterior cercetărilor se dovedește a fi nefondată. În această situație nu sunt admise nici sancționările vindicative de către persoana împotriva căreia s-a făcut sesizarea nefondată.

În cazul avertizării în interes public, nu sunt aplicabile normele deontologice sau profesionale de natură să împiedice avertizarea în interes public.

10) Principiul bunei conduite

Legea ocrotește și încurajează actul de avertizare câtă vreme acesta vizează ocrotirea unui interes public. Acesta trebuie să vizeze aspecte care privesc integritatea publică și buna administrare în scopul de a spori capacitatea administrativă și prestigiul instituției.

Rațiunea avertizării în interes public este aceea de a preveni și combate săvârșirea de fapte contrare legilor, codurilor de conduită sau principiilor de drept care guvernează buna administrare.

11) Principiul echilibrului

Nici o persoană nu poate invoca legea de protecție a avertizatorilor, pentru a solicita diminuarea sancțiunii administrative sau disciplinare pentru o faptă a sa mai gravă. Principiul echilibrului impune ca pentru fiecare faptă să fie aplicată sancțiunea corespunzătoare, fără ca aceasta să fie supusă arbitrarului.

12) Principiul bunei-credințe

Buna-credință reprezintă încrederea avertizatorului că fapta pe care o semnalează reprezintă o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor enunțate și că acea faptă a fost săvârșită de persoana pe care avertizorul o indică. Totodată avertizarea trebuie să aibă ca scop ocrotirea unui interes public și doar în subsidiar a unui interes privat, în măsura în care fapta semnalată aduce atingere deopotrivă interesului public și celui privat.

Buna-credință este prezumată până la proba contrară. Persoana care face o avertizare în aceste condiții este protejată de lege, aceasta putând solicita comisiei de disciplină sau organismului similar care o cercetează disciplinar ca urmare a unui act de avertizare să invite presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale.

Faptele care pot constitui subiectul unei avertizări de integritate:

- a. infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul;
- b. infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;
- c. practici sau tratamente preferențiale ori discriminatorii în exercitarea atribuțiilor;
- d. încălcarea prevederilor privind incompatibilitățile și conflictele de interese;
- e. încălcarea altor dispoziții legale, care impun respectarea principiului buneii administrări și cel al ocrotirii interesului public;

Modalități de protecție a avertizorilor

Pentru a asigura protecția persoanei care face sesizarea, există obligația comisiei de disciplină de a păstra confidențialitatea numelui și a adresei acestuia până la data începerii cercetării faptei funcționarului public, atunci când apreciază că funcționarul ar putea influența sau exercita presiuni asupra semnatarului sesizării. Se stabilește aceeași regulă pentru toate situațiile în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, aceasta fiind aplicabilă pe toată durata cercetării desfășurate de comisia de disciplină, precum și ulterior.

Dacă avertizarea în interes public se referă la infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiuni de corupție, infracțiuni de fals și infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, se vor aplica măsurile de protecția martorilor în procesul penal cu sprijinul organelor judiciare abilitate.

E. Definiția, consecințele și prevenirea corupției

În accepțiunea generală corupția este o manifestare, o abatere de la moralitate, de la datorie, care exprimă o gravă degradare, descompunere morală, venalitate. Corupția a existat din cele mai vechi timpuri, din antichitate însoțind nefast societatea umană, organizată statal de la începuturile ei, de-a lungul existenței și evoluției milenare a acesteia, până în zilele noastre.

Protecția juridică împotriva corupției s-a impus nu numai datorită sentimentului firesc de ostilitate, ci mai ales din nevoia pe care societatea organizată o datorează membrilor săi, de apărare împotriva descompunerii morale grave, a degradării, a venalității celor investiți cu exercițiul puterii sau al unei funcțiuni.

De-a lungul veacurilor, corupția, perceperea și evaluarea acesteia de către societate, de către stat și reacția acestora împotriva ei, a diferit în raport de condițiile economico-sociale, istorice, de normele morale, religioase ș. a. Diferită și în raport de acești factori a apărut și evoluat și reacția legislativă a societății organizate în stat, împotriva corupției.

Nici o societate, indiferent de stadiul de dezvoltare economico-socială de natura și esența regimului politic, de forma de organizare statală și de guvernământ, nu a fost și nu este ocolită de corupție, de efectele deosebit de grave ale acesteia.

Societatea românească, trecută și actuală, nu a fost și din păcate nu este ocolită, scutită de prezența, acțiunea și efectele deosebit de primejdioase ale corupției.

Integrată comunității internaționale, și deopotrivă cu aceasta, societatea românească este confruntată și resimte pericolul major deosebit al corupției, determinat și de structurarea, organizarea și internaționalizarea acesteia.

Codul penal român cât și legile speciale nu dau o definiție termenului de corupție. Încercări de definire a noțiunii de corupție se fac și pe plan internațional, deși problema este tratată interdisciplinar și nu doar penal.

Concepută în cel mai popular sens al cuvântului, corupția este folosirea abuzivă a puterii în avantaj propriu. În cadrul acestei concepții s-a afirmat, credem justificat, că nu se poate da corupției o definiție valabilă

pentru toate societățile considerând-se că acest concept este evaziv, ambiguu sau restrictiv.

Din această cauză, juriștii caută să identifice acele infracțiuni care presupun corupția, adică obținerea de foloase pe căi ilegale. Corupția este un fenomen care, de regulă, are implicații penale, dar asta nu înseamnă că oricare act de corupție poate fi asimilat cu fapte de natură penală. Criteriul normativului penal referitor la definirea și sancționarea așa-ziselor fapte de corupție are un caracter reducionista, circumscriind fenomenul corupției doar la infracțiunile de serviciu.

Ca urmare a creșterii considerabile a cazurilor de corupție și în alte domenii ale vieții sociale, s-a acționat pe cale legislativă, însă abia după comiterea acestor infracțiuni.

Această incriminare post-delictum poate avea efecte doar pentru viitor, pentru că legea penală nu retroactivează. Există opinii conform cărora, înăsprirea sancțiunilor față de persoanele ce manifestă comportamente coruptive nu ar duce la o descreștere sensibilă a numărului acestora.

S-a considerat că faptele de corupție, așa cum au fost ele reglementate în prezent, sunt departe de a reprezenta totalitatea faptelor de corupție ce se produc în realitate, multe nefiind descoperite de organele de poliție, altele nefiind înregistrate ca infracțiuni de corupție. S-a susținut astfel că, ideea insuficienței normativului penal în definirea și evaluarea delictelor de corupție, considerându-se necesară completarea acestora dintr-o perspectivă socio-morală, capabilă a oferi elemente care să conducă la cunoașterea intensității fenomenului corupției, a cauzelor și a condițiilor ce îl generează.

Referitor la comportamentele corupte, acestea sunt în orice circumstanțe, condamnabile și eventual sancționabile, acordându-li-se, de obicei, conotații dintre cele mai peiorative. În practica juridică curentă, nu există o definiție unanim acceptată asupra limitelor în care se poate califica un anumit comportament ca fiind corupt. Acest lucru este dificil de definit fără a lua în considerație particularitățile culturale ale fiecărei societăți.

Astfel, în recomandarea din 27 mai 1994 asupra corupției, în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale, Consiliul O. C. D. E. a adoptat următoarea definiție: „corupția poate consta în oferirea sau acordarea direct sau indirect de avantaje necuvenite, pecuniare sau de altă natură, unui agent public străin, pentru sine, încălcând obligațiile legale ale acestuia din urmă, cu scop de a obține sau de a păstra o piață de desfacere”. „În unele state, corupția privește în mod egal și avantajele în favoarea unui organ legislativ,

unui candidat la o funcție oficială reprezentând partidele politice sau la organul legislativ”.

Grupul multidisciplinar asupra corupției, întrunit la Strasbourg în 1995 considera că fenomenul corupției „privește comisioanele oculte și toate celelalte fapte ce implică persoanele investite cu funcții publice sau private care ar putea încălca obligațiile decurgând din calitatea lor de funcționar public, de angajat privat, agent independent sau dintr-o altă relație de acest gen, în vederea obținerii unor avantaje ilicite de orice natură, pentru ei înșiși sau pentru alții”. Având în vedere problema de care se ocupă G. M. C, această definiție pare a fi atotcuprinzătoare.

Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția, la care România a aderat în 1998, definește corupția activă și corupția pasivă astfel: „Corupția activă constă în promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale

Corupția pasivă, adică luarea de mită, constă în „solicitarea sau primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine sau pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui asemenea folos în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

În toate aceste cazuri, persoanele publice sau private pretind sau primesc diferite avantaje materiale ori acceptă tacit sau expres, direct sau indirect, promisiunea unor avantaje materiale sau morale pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea condiționată ori întârzierea îndeplinirii obligațiilor de serviciu, ca urmare a exercitării unei influențe.

În afara incriminărilor din Codul Penal, trebuie amintite și cele făcute prin Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție. Această lege prezintă o serie de infracțiuni asimilate celor de corupție, precum și infracțiuni aflate în legătură directă cu cele de corupție. Legea conține și dispoziții speciale privind urmărirea și descoperirea acestor infracțiuni.

Consecințele corupției

Consecințele corupției Cele mai importante consecințe negative ale corupției, care se manifestă în România, în opinia noastră, sunt următoarele:

- scăderea continuă a prestigiului legii și a autorităților care aplică legea;

- reducerea ritmului de dezvoltare a economiei și a convergenței cu statele dezvoltate ale UE;
- creșterea imoralității la nivelul populației urbane și rurale;
- demoralizarea cetățenilor corecți;
- scăderea calității serviciilor publice, creșterea neîncrederii cetățenilor în instituțiile publice, inclusiv în ceea ce privește justiția și înfăptuirea dreptății, etc.

În consonanță cu toate consecințele legate de corupție, alte consecințe importante ale corupției considerăm că sunt cele asupra vieții personale și profesionale a persoanelor implicate în actele de corupție, precum și consecințele care privesc societatea și comunitatea, în ansamblul lor.

Prevenirea corupției

Prevenirea faptelor de corupție în rândul personalului presupune luarea unor măsuri ce pot fi adoptate ca răspuns la cauzele apariției faptelor de corupție în rândul personalului cum ar fi:

- creșterea nivelului de educație profesională și civică a personalului și asumarea obligațiilor de conduită și etică profesională;
- introducerea unui sistem de selecție, recrutare și promovare pentru funcționari și angajați contractuali, în care să predomină criteriile profesionale și/sau manageriale, în funcție de necesar, nu capacitatea de-a memora acte normative;
- creșterea gradului de educație anticorupție pentru instituția publică, prin module de instruire pentru funcționarii publici și personalul contractual;
- informarea personalului cu privire la modul de sesizare a faptelor de corupție și a instituțiilor care se ocupă de prevenirea și combaterea corupției;
- cursuri de formare, cu testare interactivă online, pentru persoanele din conducerea instituției publice;
- adaptarea personalului la cerințele postului sau ale locului de muncă;
- crearea unei culturi organizaționale puternice de descurajare a faptelor de corupție;
- sesizarea șefilor ierarhici ori a organelor de cercetare penală cu privire la abaterile colegilor, inclusiv cu privire la activitățile infracționale ale acestora;

- respingerea categorică a tentațiilor oferite în schimbul îndeplinirii defectuoase sau neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu (sume de bani, bunuri, servicii, avantaje, etc.);
- refuzarea categorică a solicitărilor de soluționare a unor cereri venite de la „colegii” din diferite instituții, care sunt, uneori, la limita legalității;
- crearea unei imagini pozitive încă de la primul contact cu cetățeanul prin: atitudine pozitivă, disponibilitate, amabilitate, folosirea unei formule de politețe la începutul unei discuții/ convorbiri, claritatea mesajului, etc;
- adaptarea răspunsului pentru fiecare categorie socială cu care se interacționează și în funcție de context, fără fraze complicate, termeni prea juridici ș.a.m.d;
- oferirea de informații complete, clare, corecte, ușor de înțeles și în timp util;
- îmbunătățirea serviciilor publice în funcție de recomandările/ propunerile formulate de către beneficiarul direct al acestuia (cetățean sau mediu de afaceri);
- dezvoltarea de proiecte în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale implicate în lupta împotriva corupției;
- informatizarea procedurilor și interconectarea bazelor de date ale instituțiilor publice, astfel încât cetățeanul să fie degrevat de povara colectării de semnături și ștampile, să se poată informa direct de pe paginile web ale instituțiilor și să poată chiar depune petiții în format electronic;
- informarea eficientă a cetățenilor, astfel încât aceștia să nu fie puși în situația de a recurge la alte canale de intrare în instituție;
- eficientizarea/ revizuirea/ simplificarea traseului intern al documentelor și informațiilor, pe parcursul procesării petiției, pentru eliminarea sincopei și întârzierilor inutile;
- stabilirea exactă a termenelor de soluționare și introducerea unor taxe de urgență, pentru a elimina eventualele presiuni incorecte;
- identificarea zonelor vulnerabile ale serviciului public și a riscurilor de corupție, simultan cu implementarea unui sistem de management al riscurilor de corupție;
- interoperabilitatea/ interconectarea sistemelor informatice ale instituțiilor publice (baze de date comune, dar cu acces diferențiat), astfel încât cetățeanul să nu fie nevoit să ducă același document mai multor instituții pentru soluționarea cererii;
- instituirea unui registru de reclamații și a unui sistem de evaluare (chestionare de măsurare a gradului de satisfacție a clienților/ feedback) a serviciului public pentru a putea fi îmbunătățit.

Pentru a avea o bună guvernare locală este nevoie de personal profesionist și capabil să facă față cerințelor și așteptărilor cetățenilor, să acționeze în mod etic și transparent.

F. Lista domeniilor sensibile și expuse fenomenului corupției

Această listă presupune:

- managementul resurselor umane;
- implementare proiecte;
- achizițiile publice;
- activitatea economico-financiară;
- comunicare și tehnologia informației;
- emiterea dispozițiilor.

G. Infracțiunile de corupție

Luarea de mită.

- 1) Fapta funcționarului public care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.
- 2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

- 3) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Darea de mită

- 1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate luarea de mită, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.
- 2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.
- 3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.
- 4) Bani, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).
- 5) Bani, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Traficul de influență

- 1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.
- 2) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Cumpărarea de influență

- 1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească,

să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

- 2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.
- 3) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).
- 4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Abuzul în serviciu

- 1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.
- 2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, îngrădește exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane

- 1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.
- 2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:
 - a. emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;
 - b. exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.”

H. Obiective și măsuri

Obiective:

- creșterea gradului de implementare a măsurilor de integritate la nivel organizațional;
- reducerea impactului corupției asupra cetățenilor;
- consolidarea managementului instituțional și a capacității administrative pentru prevenirea și combaterea corupției;
- consolidarea integrității instituționale;
- consolidarea performanței de combatere a corupției prin mijloace administrative.

Măsuri:

- verificarea și consultarea permanentă a legislației specifice.
- exercitarea permanentă a funcțiilor de supraveghere și control.
- monitorizarea respectării normelor de conduită de către toți angajații primăriei.
- desfășurarea de activități de consiliere etică cu privire la corupție
- monitorizarea permanentă privind acordarea drepturilor salariale.
- consultarea permanentă a legislației specifice.
- exercitarea permanentă a funcțiilor de supraveghere și control.
- identificarea nevoilor de perfecționare și pregătire profesională a personalului de execuție și conducere
- verificarea respectării legislației și procedurilor de lucru specifice.
- exercitarea permanentă a funcțiilor de supraveghere și control
- identificarea nevoilor de perfecționare și pregătire profesională a personalului de execuție și conducere cu privire la protecția datelor cu caracter personal
- instruirea personalului cu privire la gestionarea, circuitul și păstrarea documentelor
- publicarea pe site-ul instituției a informațiilor cu caracter public și actualizarea permanentă a acestora
- întocmirea și actualizarea listei seturilor de date publicate în format deschis
- coordonarea și monitorizarea conștientă a modului de implementare a proiectelor de către coordonatorii de contract.

- stabilirea prin proceduri interne specifice a exercitării permanente a funcțiilor de supraveghere și control
- instruirea continuă a angajaților implicați
- motivarea personalului la sfârșitul implementării cu succes a unui proiect
- coordonarea și monitorizarea conștientă a modului de implementare a proiectelor de către coordonatorii de contract.
- instruirea continuă a angajaților implicați
- întocmirea de contracte cu clauze clare
- respectarea legislației și a procedurilor de lucru aplicabile, cu definirea clară a atribuțiilor și responsabilităților în vederea realizării achizițiilor;
- însușirea normelor și actelor normative în vigoare de către personalul cu responsabilități de CFPP
- întocmirea și verificarea check-list-urilor
- respectarea legislației și a procedurilor de lucru aplicabile, cu definirea clară a atribuțiilor și responsabilităților în vederea realizării CFPP
- realizarea controlului operațional al activităților financiar-contabile

I. Sistemul de monitorizare și de evaluare a strategiei

Monitorizare și evaluare

Obiectivele procesului de monitorizare sunt:

- identificarea progreselor înregistrate în implementarea SNA;
- identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor anticorupție;
- creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de prevenire a corupției, în sectorul public și privat.
- realizarea rapoartelor anuale de monitorizare;
- centralizarea și actualizarea periodică a stadiului implementării inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, în baza rapoartelor de autoevaluare;
- documentarea și diseminarea de bune practici anticorupție identificate;
- realizarea de cercetări și studii;
- realizarea unor stagii de schimb de experiență și bune practici cu instituțiile publice relevante din perspectiva implementării SNA.

Stadiul implementării strategiei va fi evaluat pe baza unor rapoarte de monitorizare, elaborate anual și vor include evaluări privind stadiul implementării strategiei, deficiențele constatate și recomandările pentru remediere.

Evaluarea strategiei

Evaluarea a impactului strategiei va urmări să analizeze modul de folosire a resurselor, realizarea impactului așteptat și eficiența intervențiilor. Se vor evalua factorii de succes sau de eșec, cât și sustenabilitatea rezultatelor și impactului SNA. Pentru o evaluare adecvată a rezultatelor SNA, evaluarea trebuie realizată după trecerea unui anumit timp de la implementare. În acest scop pot fi contractați și evaluatori externi.

J. Metodologia de identificare a vulnerabilităților și riscurilor de corupție la nivelul primăriei

Obiectul metodologiei

Prezenta metodologie reglementează identificarea, analizarea, evaluarea și monitorizarea riscurilor de corupție, precum și stabilirea și implementarea măsurilor de prevenire și control al acestora, în conformitate cu obiectivele specifice Strategia națională anticorupție 2021- 2025.

Definiții

În sensul prezentei metodologii, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a. amenințare de corupție - acțiunea sau evenimentul de corupție care se poate produce în cadrul a unei activități specifice a unei autorități sau instituții publice al unei structuri din cadrul acestora;
- b. consilier de etică - funcționar public desemnat de conducerea primăriei pentru consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită, având următoarele atribuții:
 - acordarea de consultanță și asistență personalului din cadrul autorității sau instituției publice cu privire la respectarea normelor de conduită;

- monitorizarea aplicării prevederilor codului de conduită în primărie; întocmirea de rapoarte privind respectarea normelor de conduită de către personalul din cadrul primăriei;
- c. consilier de/pentru integritate - funcționar public ce poate fi desemnat de conducerea primăriei pentru implementarea și asigurarea cunoașterii de către angajați a standardelor legale de integritate;
- d. impact - dimensiunea efectelor materializării riscurilor de corupție asupra exercitării atribuțiilor primăriei
- e. incident de integritate - unul dintre următoarele evenimente privind situația unui angajat al primăriei sau al unei structuri din cadrul acesteia:
- încetarea disciplinară a raporturilor de muncă sau de serviciu, ca urmare a săvârșirii unei abateri de la normele deontologice sau de la alte prevederi similare menite să protejeze integritatea funcției publice, inclusiv cele stabilite prin legislație secundară și terțiară, pentru care este prevăzută această sancțiune;
 - trimiterea în judecată sau condamnarea pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei fapte legate de nerespectarea regimului interdicțiilor, incompatibilităților, conflictului de interese sau declarării averilor;
 - rămânerea definitivă a unui act de constatare emis de către Agenția Națională de Integritate, referitor la încălcarea obligațiilor legale privind averile nejustificate, conflictul de interese sau regimul incompatibilităților;
- f. materializarea riscului de corupție - concretizarea unei amenințări de corupție, care conduce la săvârșirea unei fapte de corupție;
- g. plan de integritate - ansamblul de măsuri identificate de conducerea primăriei ca remedii pentru riscurile și vulnerabilitățile instituționale la corupție identificate, vizând prevenirea corupției, educația angajaților, dar și a publicului-țintă vizat de activitatea instituției, precum și combaterea corupției;
- h. probabilitate - eventualitatea de materializare a unui risc de corupție;
- i. registrul riscurilor de corupție - document întocmit în cadrul activității de management al riscurilor de corupție de către grupul de lucru responsabil, cuprinzând descrierea riscurilor de corupție identificate în cadrul primăriei, domeniul de activitate în care se manifestă, probabilitatea, impactul și expunerea, măsurile de intervenție necesare, termenul de implementare și responsabilul de risc;
- j. responsabil de risc de corupție - personalul responsabilizat prin registrul riscurilor de corupție pentru implementarea măsurilor de prevenire sau control din cadrul primăriei;

- k. risc de corupție - probabilitatea de materializare a unei amenințări de corupție care vizează un angajat, un colectiv profesional sau un domeniu de activitate, determinată de atribuțiile specifice și de natură să producă un impact cu privire la îndeplinirea obiectivelor/activităților primăriei sau ale unei structuri din cadrul acesteia;
- l. vulnerabilitate - slăbiciune în sistemul de reglementare ori control al activităților specifice, care ar putea fi exploatată, putând conduce la apariția unei fapte de corupție;

Scopul metodologiei

Prezenta metodologie are ca scop asumarea unor măsuri de intervenție pentru prevenirea și controlul riscurilor de corupție pentru diminuarea probabilității de apariție a riscurilor de corupție, precum și a impactului în cazul materializării acestora.

Etapele metodologiei

Implementarea prezentei metodologii presupune parcurgerea următoarelor etape:

- a. constituirea Grupului de lucru pentru implementarea metodologiei, denumit în continuare Grup de lucru;
- b. identificarea și descrierea riscurilor de corupție;
- c. evaluarea riscurilor de corupție;
- d. stabilirea măsurilor de intervenție;
- e. monitorizarea și revizuirea periodică a riscurilor de corupție;
- f. actualizarea planurilor de integritate.

Constituirea Grupului de lucru pentru implementarea metodologiei

În vederea realizării activităților prevăzute de prezenta metodologie, primarul dispun, prin dispoziție, constituirea unui grup de lucru pentru implementarea metodologiei.

Componenta Grupului de lucru pentru implementarea metodologiei

Din componenta Grupului de lucru fac parte:

- a. persoană din conducerea instituției - în calitate de șef al Grupului de lucru;

- b. funcționarii care au atribuții în următoarele activități: integritate, control intern, răspundere disciplinară, audit intern, resurse umane, control intern managerial, achiziții publice, gestionarea mijloacelor financiare - în calitate de membri ai Grupului de lucru;
- c. consilierul de etică și, după caz, consilierul de integritate - în calitate de membru al Grupului de lucru.

Prin actul de constituire a Grupului de lucru se desemnează și secretarul acestuia.

Atribuțiile Grupului de lucru

Grupul de lucru are următoarele atribuții:

- a. identificarea și descrierea riscurilor de corupție;
- b. evaluarea riscurilor de corupție;
- c. stabilirea măsurilor de intervenție;
- d. completarea Registrului riscurilor de corupție;
- e. monitorizarea și revizuirea riscurilor de corupție.

Identificarea și descrierea riscurilor de corupție

- 1) Identificarea și descrierea riscurilor constau în evidențierea amenințărilor de corupție, precum și a vulnerabilităților prezente în cadrul activităților curente primăriei care ar putea conduce la săvârșirea unor fapte de corupție.
- 2) Pentru identificarea riscurilor de corupție, Grupul de lucru are în vedere:
 - cazuistica incidentelor de integritate care au avut loc la nivelul instituției;
 - rapoartele de audit intern;
 - rapoarte ale Curții de Conturi;
 - rapoarte ale autorităților de control;
 - chestionare aplicate persoanelor cu funcții de conducere sau coordonare din cadrul instituției sau al structurilor subordonate, coordonate sau aflate sub autoritate.
- 3) Dacă apreciază că este necesar, Grupul de lucru poate aplica chestionare și angajaților din cadrul structurilor care desfășoară activități considerate vulnerabile la corupție.
- 4) Grupul de lucru poate avea în vedere și alte surse, cum ar fi articole de presă, reclamații, petiții adresate primăriei, hotărâri judecătorești.

Evaluarea riscurilor

- 1) Activitatea de evaluare se desfășoară pentru fiecare dintre riscurile identificate, prin estimarea nivelurilor de probabilitate și impact.
- 2) Pentru evaluarea riscurilor de corupție se parcurg următoarele etape:
 - a. estimarea probabilității de materializare a riscurilor de corupție;
 - b. estimarea impactului;
 - c. determinarea expunerii la risc;
 - d. clasificarea și ordonarea riscurilor de corupție;
 - e. determinarea priorității de intervenție.

Estimarea probabilității de materializare a riscurilor de corupție

- 1) Estimarea nivelului de probabilitate constă în aprecierea posibilității de materializare a riscurilor de corupție și se realizează prin stabilirea și aplicarea unitară a unor indicatori specifici.
- 2) Probabilitatea se măsoară pe o scală de la 1 la 3, astfel:
 - a. 1 reprezintă probabilitate scăzută de materializare;
 - b. 2 reprezintă probabilitate medie de materializare;
 - c. 3 reprezintă probabilitate ridicată de materializare.

Estimarea impactului în situația materializării riscurilor de corupție

- 1) Estimarea impactului constă în măsurarea efectelor materializării unui risc de corupție și se realizează prin stabilirea și aplicarea unitară a unor indicatori specifici.
- 2) Impactul se măsoară pe o scală de la 1 la 3, astfel:
 - a. 1 reprezintă impact scăzut;
 - b. 2 reprezintă impact mediu;
 - c. 3 reprezintă impact ridicat.

Determinarea nivelului expunerii la riscuri

- 1) Determinarea nivelului de expunere la un risc de corupție constă în produsul dintre valoarea probabilității de materializare a acelui risc de corupție și valoarea impactului în situația materializării lui.
- 2) Valorile încadrate în intervalul 1 - 3 reprezintă nivel scăzut de expunere, ceea ce nu necesită adoptarea unor măsuri suplimentare, ci doar aplicarea celor existente.

- 3) Valorile 4 și 6 reprezintă nivel mediu de expunere, ceea ce necesită adoptarea unor măsuri de intervenție.
- 4) Valoarea 9 reprezintă nivel ridicat de expunere, ceea ce necesită intervenție urgentă.
- 5) După determinarea nivelului expunerii se realizează clasificarea și ordonarea riscurilor de corupție.

Stabilirea măsurilor de intervenție

- 1) Pe baza rezultatelor activităților de identificare, descriere și evaluare a riscurilor de corupție, Grupul de lucru propune măsuri de intervenție pentru prevenirea și controlul acestora. Pentru fiecare măsură de intervenție se stabilesc responsabilul și termenul de finalizare a implementării.
- 2) Măsurile de intervenție pot consta, printre altele, în:
 - a. formularea de propuneri cu privire la modificarea procedurilor de lucru;
 - b. activități de instruire;
 - c. dezvoltare de sisteme informatice;
 - d. elaborare de proceduri noi de lucru;
 - e. planificarea și derularea periodică a unor activități de audit și/sau control pentru activitățile considerate vulnerabile;
 - f. rotația personalului.

Registrul riscurilor de corupție

- 1) Grupul de lucru completează Registrul riscurilor de corupție.
- 2) Registrul riscurilor de corupție are următoarea structură:
 - a. domeniul de activitate;
 - b. descrierea riscului;
 - c. probabilitatea, impactul și expunerea la riscul de corupție;
 - d. măsurile de intervenție;
 - e. termenul de implementare;
 - f. responsabilul de risc.
- 3) Registrul riscurilor de corupție fundamentează planul de integritate.

Monitorizarea și revizuirea riscurilor de corupție

- 1) Monitorizarea și revizuirea se realizează de către Grupul de lucru sau persoanele desemnate în acest sens, la nivelul instituției primăriei.

- 2) Anual, Grupul de lucru sau persoanele desemnate monitorizează implementarea măsurilor stabilite în Registrul riscurilor de corupție și procedează la revizuirea acestuia, în conformitate cu starea de fapt existentă la nivelul primăriei.
- 3) În situația apariției unor riscuri noi de corupție, acestea vor fi evaluate conform etapelor prevăzute în prezenta metodologie și introduse în Registrul riscurilor de corupție revizuit.

Obligația de actualizare a planurilor de integritate

Grupul de lucru are obligația actualizării o dată la doi ani a planurilor de integritate, având la bază rezultatele aplicării metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție.

Evaluarea activității de implementare a metodologiei

Documentația privind implementarea metodologiei se păstrează de către secretarul Grupului de lucru din cadrul primăriei și trebuie să fie disponibilă în situația evaluării activității de implementare a prezentei metodologii.

H. Stabilirea măsurilor de remediere

Măsurile de remediere constau în:

- formularea de propuneri cu privire la modificarea procedurilor de lucru;
- activități de instruire;
- dezvoltare de sisteme informatice;
- elaborare de proceduri noi de lucru;
- planificarea și derularea periodică a unor activități de audit și/sau control pentru activitățile considerate vulnerabile;
- rotația personalului acolo unde este posibil;
- orice alte măsuri care pot contribui la reducerea impactului riscurilor și vulnerabilităților la corupție în cadrul primăriei

ANEXE

Proces - verbal de instruire anticorupție

Aprob

Primarul comunei PANTELIMON,

Costel ARMĂȘESCU

Astăzi, data....., între orele, s-a desfășurat la sediul Primăriei, un instructaj anticorupție – parte a măsurilor de implementare a Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025. Instructajul a fost realizat de dl/dna..... și a abordat următoarele tematici:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

La instructaj au participat următoarele persoane:

Nr. crt.	Prenumele și NUMELE	Funția deținută	Semnătura

Numele și prenumele

Trainer

Consilier de etică

Nume și prenume

REGULAMENTUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL GRUPULUI DE LUCRU PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2021-2025

Art. 1

În conformitate cu art.6 din HG Nr.599/2018 și ca urmare a dispoziției nr..... se înființează Grupul de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025. Acesta asigură în mod constant și permanent identificarea, evaluarea, monitorizarea și revizuirea riscurilor de corupție, stabilirea măsurilor de intervenție și completarea Registrului riscurilor de corupție.

Art. 2

Activitatea Grupului de lucru se desfășoară în conformitate cu prevederile:

- Hotărârii Guvernului, nr. 1269/2021, privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2021-2025 a setului de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor de strategie și a surselor de verificare a inventarului măsurilor de transparent instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public.
- Hotărârii nr. 599 din 2 august 2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale. Împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate.

Art. 3

În cadrul Primăriei comunei PANTELIMON este stabilit, prin act intern. modul de convocare a Grupului de lucru, modul de luare a deciziilor în cadrul acestuia, precum și alte aspecte procedural privind funcționarea Grupului de lucru.

Art. 4

Membrii grupului se întâlnesc semestrial sau ori de câte ori e nevoie. Convocarea se face de către coordonatorul grupului de lucru.

Art. 5

(1) Grupul de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021- 2025 (Comisia), la nivelul Primăriei comunei PANTELIMON are următoarea componență:

- a. persoana din conducerea instituției-în calitate de șef al grupului de lucru;
- b. funcționari cu atribuții în următoarele domenii: integritate; control intern; răspundere disciplinară; audit intern; resurse umane; control intern managerial; achiziții publice; gestionarea mijloacelor financiare – în calitate de membri ai Grupului de lucru
- c. consilier de etică - consilier de integritate:
- d. prin actul de constituire a Grupului de lucru se desemnează și secretarul acestuia.

(2) La solicitarea coordonatorului, la ședințele Grupului de lucru pot participa și alți reprezentanți din cadrul Primăriei comunei PANTELIMON a căror participare este necesară pentru clarificarea și soluționarea problemelor discutate.

Art. 6

Grupul de lucru are următoarele atribuții:

- a. identificarea și descrierea riscurilor de corupție;
- b. evaluarea riscurilor de corupție;
- c. stabilirea măsurilor de intervenție;
- d. completarea Registrului riscurilor de corupție;
- e. monitorizarea și revizuirea riscurilor de corupție.

Art. 7

Pentru identificarea riscurilor de corupție, Grupul de lucru are în vedere:

- a. cazuistica incidentelor de integritate care au avut loc la nivelul instituției;
- b. rapoartele de audit intern;

- c. rapoarte ale Curții de Conturi;
- d. rapoarte ale autorităților de control;
- e. chestionare aplicate persoanelor cu funcții de conducere sau coordonare din cadrul instituției sau al structurilor subordonate. coordonate sau aflate sub autoritate ori funcționarilor din cadrul acestora.

Art. 8

Dacă apreciază că este necesar, Grupul de lucru poate aplica chestionare și angajaților din cadrul structurilor care desfășoară activități considerate vulnerabile la corupție.

Grupul de lucru poate avea în vedere și alte surse, cum ar fi articole de presă, reclamații, petiții adresate instituției, hotărâri judecătorești.

În baza informațiilor obținute, Grupul de lucru procedează la analiza activităților vulnerabile la corupție, precum și a surselor posibile de riscuri.

Art. 9

Pe baza rezultatelor activităților de identificare, descriere și evaluare a riscurilor de corupție, Grupul de lucru propune măsuri de intervenție pentru prevenirea și controlul acestora.

Pentru fiecare măsură de intervenție se stabilesc responsabilul și termenul de finalizare a implementării.

Art. 10

(1) Activitatea de evaluare se desfășoară pentru fiecare dintre riscurile identificate, prin estimarea nivelurilor de probabilitate și impact.

(2) Pentru evaluarea riscurilor de corupție se parcurg următoarele etape:

- a. estimarea probabilității de materializare a riscurilor de corupție;
- b. estimarea impactului;
- c. determinarea expunerii la risc;
- d. clasificarea și ordonarea riscurilor de corupție;
- e. determinarea priorității de intervenție.

Art. 11

(1) Estimarea nivelului de probabilitate constă în aprecierea posibilității de materializare a riscurilor de corupție și se realizează prin stabilirea și aplicarea unitară a unor indicatori specifici.

(2) Probabilitatea se măsoară pe o scală de la 1 la 3, astfel:

- a. 1 reprezintă probabilitate scăzută de materializare;
- b. 2 reprezintă probabilitate medie de materializare;
- c. 3 reprezintă probabilitate ridicată de materializare.

Art. 12

(1) Estimarea impactului constă în măsurarea efectelor materializării unui risc de corupție și se realizează prin stabilirea și aplicarea unitară a unor indicatori specifici.

(2) Impactul se măsoară pe o scală de la 1 la 3, astfel:

- a. 1 reprezintă impact scăzut;
- b. 2 reprezintă impact mediu;
- c. 3 reprezintă impact ridicat.

Art. 13

(1) Determinarea nivelului de expunere la un risc de corupție constă în produsul dintre valoarea probabilității de materializare a acelui risc de corupție și valoarea impactului în situația materializării lui.

(2) Valorile încadrate în intervalul 1 - 3 reprezintă nivel scăzut de expunere, ceea ce nu necesită adoptarea unor măsuri suplimentare, ci doar aplicarea celor existente.

(3) Valorile 4 și 6 reprezintă nivel mediu de expunere, ceea ce necesită adoptarea unor măsuri de intervenție.

(4) Valoarea 9 reprezintă nivel ridicat de expunere, ceea ce necesită intervenție urgentă.

(5) După determinarea nivelului expunerii se realizează clasificarea și ordonarea riscurilor de corupție.

Art. 14

(1) Pe baza rezultatelor activităților de identificare, descriere și evaluare a riscurilor de corupție, Grupul de lucru propune măsuri de

intervenție pentru prevenirea și controlul acestora. Pentru fiecare măsură de intervenție se stabilesc responsabilul și termenul de finalizare a implementării.

(2) Măsurile de intervenție pot consta, printre altele, în:

- a. formularea de propuneri cu privire la modificarea procedurilor de lucru;
- b. activități de instruire;
- c. dezvoltare de sisteme informatice;
- d. elaborare de proceduri noi de lucru;
- e. planificarea și derularea periodică a unor activități de audit și/sau control pentru activitățile considerate vulnerabile;
- f. rotația personalului.

Art. 15

(1), Grupul de lucru completează Registrul riscurilor de corupție.

(2) Registrul riscurilor de corupție are următoarea structură:

- a. domeniul de activitate;
- b. descrierea riscului;
- c. probabilitatea, impactul și expunerea la riscul de corupție;
- d. măsurile de intervenție;
- e. termenul de implementare;
- f. responsabilul de risc.

(3) Registrul riscurilor de corupție fundamentează planul de integritate.

Art. 16

(1) Monitorizarea și revizuirea se realizează de către Grupul de lucru sau persoanele desemnate în acest sens, la nivelul instituției primăriei.

(2) Anual, Grupul de lucru sau persoanele desemnate monitorizează implementarea măsurilor stabilite în Registrul riscurilor de corupție și procedează la revizuirea acestuia, în conformitate cu starea de fapt existentă la nivelul primăriei.

(3) În situația apariției unor riscuri noi de corupție, acestea vor fi evaluate conform etapelor prevăzute în prezenta metodologie și introduse în Registrul riscurilor de corupție revizuit.

Art. 17

Grupul de lucru are obligația actualizării o dată la doi ani a planurilor de integritate, având la bază rezultatele aplicării metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție.

Art. 18

Întregul personal al Primăriei comunei PANTELIMON pune în aplicare măsurile stabilite de Grupul de Lucru pentru implementarea Planului de integritate și ale Strategiei Naționale Anticorupție.

Art. 19

Prezentul Regulament de Organizare și Funcționare al Grupului de lucru intră în vigoare la data aprobării.

Art. 20

Dispozițiile prezentului Regulament se completează ori de câte ori este nevoie, în funcție de modificările și completările reglementărilor noi care apar în legislația incidentă.

Fișe de post

Atribuțiile coordonatorului grupului de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021- 2025:

- convoacă membrii grupului de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021- 2025;
- conduce ședințele grupului de lucru;
- propune activități specifice prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a grupului de lucru;
- monitorizează îndeplinirea sarcinilor și activităților trasate membrilor grupului și propune măsuri de îmbunătățire a modalităților de realizare a acestora;
- informează conducerea primăriei ori de câte ori sunt identificate riscuri și vulnerabilități la corupție care pot afecta activitatea instituției;
- colaborează cu alte autorități și instituții publice, mediul de afaceri, societatea civilă sau cetățeni pentru implementarea eficientă a Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025.

Atribuțiile personalului grupului de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021- 2025:

- participă la ședințele grupului de lucru pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021- 2025;
- identifică și descrie riscul de corupție în domeniul în care își desfășoară activitatea în cadrul primăriei
- evaluează riscurile de corupție;
- propune măsuri de intervenție;
- formulează propuneri și participă la completarea Registrului riscurilor de corupție;
- participă la monitorizarea și revizuirea riscurilor de corupție.